

Sygn. akt IV KK 290/21

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 15 lipca 2021 r.,
sprawy **G. M.**
skazanego z art. 211 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i in.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Okręgowego w T.
z dnia 22 stycznia 2021 r., sygn. akt II Ka (...),
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w B.
z dnia 6 października 2020 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zwolnić skazanego G. M. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 października 2020 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w B.

1. uznał G. M. i I. M. za winnych tego, iż w okresie od 24 września 2019 r. do 11 października 2019 r. w B. działając wspólnie i w porozumieniu wbrew woli osób powołanych do opieki i nadzoru, a to rodziców zastępczych R. Z. i R. Z. zatrzymali małoletnich poniżej lat piętnastu B. B., A. M. i P. M., poprzez ukrywanie się wraz z małoletnimi dziećmi oraz uniemożliwienie kuratorowi

realizacji postanowienia Sądu Rejonowego w B. Wydział III Rodzinny i Nieletnich z dnia 25 września 2019 r., sygn. akt III Nsm (...), zlecającego przymusowe odebranie wymienionych małoletnich, przy czym G. M. przypisanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej na mocy wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 24 sierpnia 2011 r, sygn. akt II K (...), za umyślne przestępstwo podobne, tj. popełnienia występku z art. 211 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za ten czyn na mocy art. 211 k.k. wymierzył G. M. karę 5 miesięcy pozbawienia wolności,

2. orzekając w granicach zarzutów pkt II - VI aktu oskarżenia Sąd uznał G. M. za winnego tego, iż w okresie od 24 września 2019 r. do 8 grudnia 2019 r. w B. działając w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, kierował pod adresem R. Z. i R. Z. groźby pozbawienia życia, a ponadto znieważał R. Z., gdzie:

- w dniu 24 września 2019 r. w B. podczas rozprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym w B. w sprawie o sygn. akt III Nsm (...) kierował pod adresem R. Z. i R. Z. groźby pozbawienia życia, które to groźby wzbudziły w zagrożonych uzasadnioną obawę ich spełnienia,

- w bliżej nieustalonych dniach października 2019 r. w B., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru dwukrotnie kierował pod adresem R. Z. groźby pozbawienia życia, które to groźby wzbudziły w zagrożonym uzasadnioną obawę ich spełnienia,

- w dniu 17 października 2019 r. w B. kierował pod adresem R. Z. groźby pozbawienia życia, które to groźby wzbudziły w zagrożonej uzasadnioną obawę ich spełnienia, a ponadto znieważał R. Z. w jej obecności w ten sposób, że kierował pod jej adresem słowa powszechnie uznawane za obelżywe,

- w dniu 24 listopada 2019 r. w B. kierował pod adresem R. Z. groźby pozbawienia życia, które to groźby wzbudziły w zagrożonej uzasadnioną obawę ich spełnienia, a ponadto znieważał R. Z. w jej obecności w ten sposób, że kierował pod jej adresem słowa powszechnie uznawane za obelżywe,

- w dniu 8 grudnia 2019 r. w B. kierował pod adresem R. Z. groźby pobicia, które to groźby wzbudziły w zagrożonym uzasadnioną obawę ich spełnienia, przy czym czynów tych dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej na mocy wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 7 grudnia 2010 r., sygn. akt II K (...), za umyślne przestępstwo podobne, tj. popełnienia ciągu przestępstw z art. 190 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 1 k.k. i art. 4 § 1 k.k. i za to na mocy art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

III. na mocy art. 41a § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu przebywania na terenie posesji zlokalizowanej w B. przy ul. Ż. oraz zakazu zbliżania się do pokrzywdzonych R. Z. i R. Z. na odległość mniejszą niż 10 metrów na okres 2 lat,

IV. na mocy art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. i art. 4 § 1 k.k. w miejsce kar pozbawienia wolności orzeczonych w pkt I i II wyroku wymierzył oskarżonemu karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres zatrzymania od dnia 4 lutego 2020 r, godz. 15.25 do dnia 6 lutego 2020 r, godz. 10.56.

Opisany wyrok został zaskarżony przez obrońcę oskarżonego w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt I co do kary i w całości co do ciągu przestępstw przypisanych w pkt II. Skarżący zarzucił:

a) w stosunku do zarzutu z pkt I, tj. czynu z art. 211 k.k. na podstawie art. 438 pkt. 4 k.p.k. rażąco niewspółmierność kary poprzez wymierzenie wobec oskarżonego kary 5 miesięcy pozbawienia wolności mimo, iż popełniony czyn zabroniony charakteryzował się niskim stopniem społecznej szkodliwości, cele kary zostały spełnione, a wymierzona wobec oskarżonego kara została ukształtowana w sposób sprzeczny dyrektywami jej wymiaru,

b) w stosunku do zarzutu z pkt II, tj. czynu art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 §1 k.k. na podstawie art. 438 pkt. 1 k.p.k. naruszenie art. 190 § 1 k.k. poprzez uznanie, że oskarżony zrealizował znamiona zarzucanego mu czynu zabronionego, w sytuacji,

w której wypowiedziane przez oskarżonego słowa nie były skierowane do pokrzywdzonych i nie mogły wzbudzić w nich obawy o swoje bezpieczeństwo,

c) w stosunku do pozostałych zarzutów, na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. naruszenie art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie subiektywnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności:

I. odmowę wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonych, które były spójne i logiczne oraz korespondowały ze sobą oraz zeznaniom świadka H. M.;

II. odmowę wiarygodności zeznaniom świadka H. M. w zakresie w jakim relacjonowała ona spotkanie oskarżonego z pokrzywdzonym w O. w B. oraz zdarzeń w miejscu zamieszkania pokrzywdzonych, a zeznania te korespondowały z obszernymi wyjaśnieniami oskarżonych w tym zakresie;

III. przyznanie wiarygodności zeznaniom świadków P. K. i R. W., mimo, iż świadkowie nie znają oskarżonego i nie widzieli bezpośrednio zdarzeń objętych zarzutami;

IV. przyznanie wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonych, które różniły się od siebie i były wewnętrznie niespójne,

co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego i uznania, że oskarżony popełnił zarzucane mu czyny zabronione.

W konsekwencji tych zarzutów skarżący wniósł:

- w zakresie pkt I o zmianę zaskarżonego wyroku i odstąpienie od wymierzenia kary, ewentualnie o orzeczenie kary o charakterze nieizolacyjnym,
- w zakresie pkt II o uniewinnienie,
- o uchylenie kary łącznej
- o uchylenie orzeczenia z pkt III wyroku.

Sąd Okręgowy w T., po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, wyrokiem z dnia 22 stycznia 2021 r., sygn. akt II Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

We wniesionej kasacji, zaskarżając rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego w całości, obrońca skazanego zarzucił:

„1. rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego za zarzucony mu czyn z art. 211 k.k. kary, w sytuacji, w której skazany przyznał się do zarzucanego

mu czynu oraz odwoził żonę od jego popełnienia i co za tym idzie nie wzięcie pod uwagę dyrektyw wymiaru kary i stopnia społecznej szkodliwości czynu,

2. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, które miały istotny wpływ na treść orzeczenia, w szczególności poprzez uznanie, że skazany swoim zachowaniem zrealizował znamiona czynu zabronionego stypizowanego w art. 190 k.k., w sytuacji, w której zachowanie skazanego, które uznane zostało za przestępne nie było skierowane do pokrzywdzonych i co za tym idzie nie można przyjąć, że groźba miała charakter realny,

3. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, w postaci art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. wyrażające się w dowolnej ocenie dowodów, tendencyjnie niekorzystnej dla skazanego oraz nieuwzględnieniu całokształtu istotnych okoliczności, w szczególności poprzez:

a) odmowę wiarygodności wyjaśnieniom skazanego, które były spójne i logiczne oraz korespondowały z zeznaniami żony skazanego oraz zeznaniami świadka H. M.;

b) odmowę wiarygodności zeznaniom I. M., które były jasne, spójne logiczne i korespondowały z wyjaśnieniami skazanego i jego matki;

c) przyznanie wiarygodności zeznaniom świadków P. K. i R. W., mimo, iż ci świadkowie nie znają oskarżonego i nie byli bezpośrednimi świadkami zdarzeń na posesji pokrzywdzonych;

d) przyznanie wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonych, które różniły się od siebie i były wewnętrznie niespójne, pomijały wiele elementów, a pokrzywdzeni nie potrafili spójnie i konkretnie zrelacjonować zdarzeń z udziałem skazanego

i co za tym idzie błędne ustalenie stanu faktycznego mimo niemożności ustalenia jednoznacznie przebiegu zdarzeń z udziałem pokrzywdzonych i skazanej i tym samym naruszenie art. 5 § 2 k.k. poprzez nierozstrzygnięcie wątpliwości na korzyść skazanego.”

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i „uniewinnienie skazanego (dot. pkt III - VI aktu oskarżenia) oraz uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (dot. pkt II aktu oskarżenia).

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy przypomnieć, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym od kończącego postępowanie prawomocnego wyroku sądu odwoławczego. Oznacza to, że – co do zasady – podnoszone w niej zarzuty winny wskazywać na rażącą obrazę prawa, do której doszło w toku postępowania odwoławczego. Żaden z podniesionych zarzutów nie spełnia powyższych wymagań.

Orzeczenie Sądu pierwszej instancji odnoszące się do czynu z art. 211 k.k. zaskarżone zostały wyłącznie w części związanej z rozstrzygnięciem o karze. Zarzut ten został rozpoznany przez Sąd odwoławczy, o czym świadczą wywody zawarte na stronach 3 i 4 uzasadnienia zaskarżonego wyroku. W kasacji nie podnosi się zarzutu obrazy art. 433 § 2 k.p.k. w związku z ewentualnym nierozpoznaniem, czy nienależytym rozpoznaniem zarzutu apelacyjnego. Skarżący podnosi w kasacji ponownie zarzut rażącej niewspółmierności kary, co pozostaje w oczywistej sprzeczności z art. 523 § 1 zd. drugie k.p.k., z którego wynika, że kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary. Zatem rozstrzygnięcie o karze może być kwestionowane wyłącznie poprzez podniesienie zarzutu obrazy prawa materialnego lub prawa procesowego, czego nie uczyniono w podniesionych zarzutach ani w uzasadnieniu kasacji.

Ze względu na treść kasacji, która *de facto* jest powtórzeniem zarzutów apelacyjnych, przypomnieć należy, że powtórzenie w kasacji zarzutów apelacyjnych może być skuteczne jedynie wówczas, gdy Sąd odwoławczy nie rozpozna należycie wszystkich zarzutów i nie odniesie się do nich w treści uzasadnienia w sposób zgodny z wymogami art. 457 § 3 k.p.k. Lektura uzasadnienia orzeczenia Sądu Okręgowego w T. prowadzi do konkluzji, iż zastosował się on do nakazu wyrażonego w art. 433 § 2 k.p.k., rozpoznał podniesione zarzuty, a w uzasadnieniu orzeczenia, podał dlaczego uznał je za

niezasadne. Swoje stanowisko przedstawił w sposób szczegółowy, wnikliwie odnosząc się do każdego z podniesionych w apelacji zarzutów.

Jak już wskazano, kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia skierowanym przeciwko orzeczeniu sądu odwoławczego, a postępowanie kasacyjne nie jest postępowaniem, którego celem jest powtórna kontrola odwoławcza. Stąd też w toku tego postępowania, z założenia, nie dokonuje się kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych i nie bada współmierności orzeczonej kary.

Poczynione uwagi są istotne ze względu na treść zarzutów kasacyjnych, które sprowadzają się do polemiki z oceną przeprowadzonych w sprawie dowodów i ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd pierwszej instancji, a w pełni zaakceptowanymi przez Sąd odwoławczy i zmierzają w konsekwencji do próby skłonienia Sądu Najwyższego do powtórnej kontroli odwoławczej.

Stawiany w kasacji przez jej autora zarzut obrazy prawa materialnego z pkt 2 jest oczywiście bezzasadny z dwóch powodów. Po pierwsze, Sąd odwoławczy utrzymując w mocy wyrok Sądu Rejonowego, nie stosował prawa materialnego ani nie dokonywał jego wykładni w sposób odbiegający od zaprezentowanej przez Sąd pierwszej instancji. Po drugie, zarzut ten sprowadza się w swojej istocie do próby wykazania, że skazany swoim zachowaniem nie zrealizował znamion czynu z art. 190 k.k., albowiem jego zachowanie nie było skierowane do pokrzywdzonych „i co za tym idzie nie można przyjąć, że groźba miała charakter realny”. W uzasadnieniu powtórnego w kasacji zarzutu apelacyjnego obrońca ponownie kwestionuje by wypowiedziane przez skazanego G. M. zdanie było realną groźbą i mogło wzbudzić u pokrzywdzonych uzasadnioną obawę jej spełnienia. Nie można mówić o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę, co w rozpoznawanej sprawie próbuje wykazać obrońca. Sąd odwoławczy tożsamy zarzut apelacyjny uznał za niezasadny a swoje stanowisko w tym przedmiocie przedstawił na k. 4-5 uzasadnienia, skarżący zaś nie zarzuca, by kontrola apelacyjna była nieprawidłowa w kontekście wymagań wynikających z art. 433 § 2 k.p.k.

Zarzut obrazy prawa procesowego z pkt 3 kasacji, jest powtórzeniem zarzutu z pkt c apelacji, do którego Sąd Okręgowy odniósł się na k. 5-6 uzasadnienia swojego orzeczenia. Fakt, iż Sąd odwoławczy nie przychylił się do stanowiska obrońcy w tym zakresie, nie czyni jego rozstrzygnięcia wadliwym. Nie sposób skutecznie stawiać zarzutu obrazy art. 7 k.p.k., w sytuacji, gdy Sąd odwoławczy nie dokonywał samodzielnych ustaleń faktycznych, nie oceniał także na nowo zgromadzonego materiału dowodowego, a zatem nie mógł w sprawie obrazić wskazanego przepisu. Sąd Okręgowy podkreślił, iż nie znalazł żadnych podstaw do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny dowodów, jak i poczynionych w oparciu o nią ustaleń faktycznych. Dla zasadności zarzutu obrazy art. 5 § 2 k.p.k. nie wystarczy zaprezentowanie przez skarżącego własnych wątpliwości co do stanu dowodów, ale konieczne jest wykazane, że orzekający w sprawie Sąd rzeczywiście miał niedające się wątpliwości i nie rozstrzygnął ich na korzyść oskarżonego. Wywody zawarte w uzasadnieniach orzeczeń Sądów obu instancji nie dają jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że na gruncie przeprowadzonych dowodów organy te powzięły niedające się usunąć wątpliwości i nie zastosowały zasady zawartej w art. 5 § 2 k.p.k. Formułujący zasadę obiektywizmu przepis art. 4 k.p.k. nie może stanowić samodzielnej podstawy kasacyjnej, ponieważ realizację tej zasady gwarantują poszczególne instytucje prawa procesowego. Dla wykazania naruszenia tej zasady konieczne jest więc wykazanie, że w trakcie procesu, zwłaszcza w fazie postępowania odwoławczego, doszło do naruszenia konkretnych przepisów procedury powodującego, iż proces był prowadzony z obrazą zasady obiektywizmu, czego skarżący jednak nie czyni.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.